

Kiváltságos végrendelet. Az a körülmény, hogy az örökhagyót a bevonulás után mindjárt hazabocsájtották a katonai szolgálathól és ázután csak 1915. évi május hó második felében vonult újra be csapatához — ha való volna is — nem teszi érvénytelenné az alaki és anyagi kellékeknek egyébként megfelelő kiváltságos végrendeletet. P. I. 1300/922.

Valorizáció. 1. Késlekedés a perindítással. a) Állandóan visszatérő kijelentés az ítéletekben, hogy a hitelező tartozik a pénzromlás veszélyét viselni azon időtartamra, amíg a keresetet, bár követelése esedékes volt, még nem indította. Hogy ez a tétel is csak — Grosschmid kifejezésével élve — „goromba igazság”, amely nem bírja az elvi tulhajtást, jellemzően mutatja a Kuria P. II. 6315/1924. sz. ítélete, amely egy 1918-ban esedékesse vált követelés ügyében keletkezett. Adós a követelést folytonos ígérgetések után 1923. április 30-án eredeti összegében kifizette. Felperes a kifizetést jogfenntartással fogadta el és a pert a külömbözet erejéig 1923. szept. 12-én meg is indította. A budapesti kir. ítélőtábla az 1918. szept. 30-iki érték szerinti valorizáció felét ítélte meg és a Kuria ezt az ítéletet helybenhagyta, mondván, hogy „jogtalanul is gazdagodnék alperes, hogy ha a folytonos halasztgatásai és új megbízások ígéretei által hitegetett felperest az 1923. évi április hó 30-iki fizetéskor pusztán 46.834 korona és 89 fillér névértékű összeggel végleg kielégíthette volna“. Az ítélőtábla a perindítási késedelem kimentésére utal a felperesnek függőségi viszonyára, továbbá, hogy alperes újabb megbízásokat ígért felperesnek és felperes „üzleti összeköttetéseinek fenntartása reményében számlájának rendezését megokoltan tartotta tüggőben és így követelésének behajtása végett erőlyesebb lépéseket nem tett“. A logikailag korrekt dogmatika helyett az életismeret, a küzködő ember helyzetének méltányoló megértése szól az ítéletről, amit örömmel üdvözlünk.

b) E gazdagodással szemben nem hivatkozhatik alperes a felperesi igény érvényesítésének késedelmére, mint jogvesztő hatású mulasztásra; mert felperes már 1916. évi április 11-én felhívta alperest a teljes hátralék kifizetésére, ezt a felhívást utóbb még két ízben megismételte; alperes pedig ennek ellenére kilenc évig késett még a tarlozás névértékének kifizetésével is; ennek a mulasztásának következményeit pedig a szerződéshez hű felperesre nem háríthatja. P. IV. 5243/924.

c) **Árverési vételár.** Felperesek az alperesek, mint a vételár befizetésével késedelmes árverési vevők ellen több éven át sem újabb árverést nem kértek, holott ahhoz a m. kir. Kuria VII. sz. polgári döntvénye alapján joguk volt, sem pedig más joglépést nem vettek foganatba, a kár keletkezésénél önmaguk is közrehatottak, holott annak enyhítését korábbi fellépésükkel mindenesetre elérhették volna:

a m. kir. Kuria úgy találja, hogy ebben az esetben a kárviselés megosztásának van helye és épen azért s arra tekintettel, hogy mindkét félnek a vétkeisége egyarányunak mutatkozik, a peres felek között a kár viselését fele-fele részben osztotta meg, mihez képest alpereseket a hátralékos vételár értékkülönbözetének csakis fele részében, vagyis 50 százalékban marasztalta. P. V. 3711/924.